

Aanleiding

De Nederlandse Vereniging voor Ziekenhuisapothekers (NVZA) is een wetenschappelijke vereniging die zich inzet voor optimaal en verantwoord gebruik van geneesmiddelen binnen de specialistische zorg. Wij streven naar verbetering van de kwaliteit van geneesmiddelengebruik in ziekenhuizen om de gezondheidsuitkomsten voor patiënten te optimaliseren. Zij wordt in toenemende mate geconfronteerd met ernstige tekorten van cruciale geneesmiddelen. Deze tekorten ondermijnen de gezondheid van patiënten, verhogen complicatierisico's, veroorzaken langdurige ziekenhuisopnames en mogelijk levensbedreigende situaties. Dit leidt tot verminderde kwaliteit van leven voor patiënten, angst, stress en onzekerheid. De gevolgen zijn voelbaar door het hele zorgsysteem. Zo hebben apothekers van het ziekenhuis er een dagtaak aan om voortdurend te moeten schakelen om op zoek te gaan naar alternatieven en andere oplossingen. Deze zijn vaak minder passend of duurder, of soms zijn medicijnen helemaal niet beschikbaar. Deze extra werkdruk belemmert andere zorgtaken en ondermijnt de efficiëntie in de zorg.

Achtergrond

De tekorten hebben zowel internationale als nationale oorzaken. Fabrikanten van grondstoffen en generieke geneesmiddelen bevinden zich veelal in China of India waarbij onder andere lange transportketens, en een toegenomen wereldwijde vraag een toenemend aantal geneesmiddelentekorten veroorzaakt. Nationaal wordt de situatie verergerd door een prijzen- en vergoedingssysteem gericht op lage kosten, en het preferentiebeleid van zorgverzekeraars en ziekenhuizen, wat leidt tot een ongewenste afhankelijkheid van een beperkt aantal leveranciers.

Standpunt en vragen NVZA

De NVZA pleit voor maatregelen om tekorten tegen te gaan en de gevolgen ervan te beperken:

1. Borgen van de geneesmiddelenvoorziening

- **Prijs- en inkoopbeleid:**
Transparantie in prijsbepaling is essentieel en moet waarborgen dat apothekers van het ziekenhuis direct betrokken zijn bij de inkoopprocessen. Het is noodzakelijk het inkoopbeleid van zorgverzekeraars (zowel GVS als MSZ) en ziekenhuizen aan te passen om een diversiteit aan leveranciers te garanderen, wat essentieel is voor de continuïteit van geneesmiddelenlevering binnen ziekenhuizen.
- **Herverdeling van geneesmiddelen:**
Digitaal platform onder behandeling van het Landelijk Coördinatiecentrum Geneesmiddelen (LCG) voor inzicht in voorraden en vrijstelling van vergunningplicht voor handelsvoorraaduitwisseling tussen apothekers van het ziekenhuis.
- **Administratieve lasten verlagen:**
Verdere verruiming van importmogelijkheden voor apothekers van het ziekenhuis en vermindering van de administratieve rompslomp rond het aanvragen van artsenverklaringen, machtigingen en importvergunningen bij geneesmiddelbeheer door apothekers van het ziekenhuis.

2. Eigen bereidingen door apothekers van het ziekenhuis

- **Steun voor eigen bereidingen:**
De NVZA ondersteunt het behoud en de versterking van de mogelijkheid voor apothekers van het ziekenhuis om zelf geneesmiddelen te bereiden. Dit is een cruciale strategie om tekorten tegen te gaan en draagt bij aan de continuïteit van de zorg, alsook aan het behoud van kennis en vaardigheden binnen de ziekenhuisfarmacie.
- **Formaliseren van doorleveren:**
De huidige praktijk van het doorleveren van eigen bereidingen, gestart in 2007, moet formeel worden opgenomen in de Nederlandse wetgeving. Hierbij moeten specifieke voorwaarden worden gesteld aan de periode van bereiden en de overgang naar commercieel beschikbare producten wanneer deze beschikbaar komen.
- **Faciliteren van doorleveringen tussen apothekers van het ziekenhuis**
De NVZA pleit voor de formalisering en het borgen binnen de bestaande regelgeving van het doorleveren van bereidingen tussen ziekenhuisapotheken tijdens tekorten, wanneer er geen geregistreerd adequaat alternatief beschikbaar is. Dit moet expliciet en gesteund door beleids-

regels mogelijk zijn, om de continuïteit van zorg te waarborgen. De bestaande gedoogbeleidsregel dient omgezet te worden in een robuustere regelgeving die in nauwe samenwerking met de NVZA en andere betrokken partijen wordt ontwikkeld, waarbij er een duidelijke erkenning is van deze noodzakelijke praktijk tijdens tekorten.

- **Overname van productie bij commercieel oninteressante producten:**

De NVZA adviseert dat, indien een product commercieel niet meer interessant is maar wel nodig, apothekers van het ziekenhuis deze met eigen bereidingen kunnen overnemen van de (generieke) industrie.

3. Grondstoffenvoorraden

Naast de beleidsregel ‘aanhouden geneesmiddelenvoorraden’ die op 1 januari 2023 in werking is getreden, pleit de NVZA voor het aanhouden van grondstoffenvoorraden voor essentiële geneesmiddelen. Dit beleid kan een belangrijke aanvulling zijn op de bestaande voorraadverplichtingen en biedt diverse voordelen:

- **Langere Houdbaarheid:**

Grondstoffen hebben doorgaans een langere houdbaarheid dan eindproducten, wat de flexibiliteit vergroot om in tijden van tekorten snel te kunnen reageren.

- **Lokale Productie:**

Het aanhouden van strategische voorraden van grondstoffen stelt apothekers van het ziekenhuis in staat om sneller en efficiënter medicijnen lokaal te produceren, wat bijdraagt aan een robuustere leveringszekerheid.

- **Productie van grondstoffen in NL en EU:**

De NVZA adviseert zwaarwegend de terugkeer van productie van grondstoffen naar Nederland en de EU.